

vibreze în întregime. Reținem cu precădere, pentru bogăția și finețea observațiilor, secțiunea dedicată *Personajului care nu apare*, căruia i se relevă locul specific în cadrul tipologiei comice și relația esențial dramatică cu celelalte personaje.

Spuneam, la începutul acestor rânduri, că volumul lui Valentin Silvestru este nou și prin stil. Avem în vedere, mai ales, tonul spiritual fără ostentație în care este scrisă cartea și care contribuie în chip esențial la agrementul lecturii ei: „Gazeta e atât de sacrosanctă din punct de vedere al cuprinderii și relațiilor evenimentelor încât, trezit din somn de nocturnele zgomote terifice din stradă, omul înfricoșat, buimac, caută deslușirea fenomenului în ziarul de cu seară, cam cum ar căuta cititorul de azi confirmarea buletinului meteorologic“. Ne putem așadar declara surprinși că înțelepciunea zimbitoare a lui Valentin Silvestru face loc din când în când unor crispări pasagere (poate efect de contaminare cu „ferocitatea“ atribuită insistent, și, după opinia noastră, nu întru totul convingător, autorului *Scrisorii pierdute*), ca atunci când separă critica în „validă“ și „invalidă“, sau când îi plasează pe criticii refractari umorului „în suburbiile ciocoismului intelectual sau în oralitățile faunei cavernicole a mediilor spiritualizate extrem“. Nu este totuși cazul, îndrăznim a crede, să ne pierdem noi înșine umorul, în disputa cu aceia care nu și l-au pierdut pe al lor, pentru simplul motiv că nu aveau ce pierde.

Ștefan CAZIMIR

IOAN MASSOFF :

„Ion Iancovescu“

Se credea, în lumea teatrului, nu fără temei, că „viața“ lui Puiu Iancovescu nu poate fi scrisă. Fusese tulburător, brăzdase adânc mai multe decenii de viață teatrală; legenda învăluise, încă din tinerețe, omul și actorul. O publicitate fantastică — cum numai Tănase a avut la noi — făcuse din el tipul hărăzit înălțărilor și căderilor teatrale spectaculoase, totdeauna stimulative de vii pasiuni artistice.

Cu acribie documentară, autorul miilor de pagini privind trecutul teatrului românesc, Ioan Massoff, ne-a dat totuși cronică vieții lui Iancovescu. Puțini mari actori români stau în fața posterității cu

* Editura „Meridiane“, 1979.

atît de sumare date de arhivă ca Iancovescu! Viața lui se citește aproape numai din gazete, din acel tip unic de interviu, în care se concentrau sarcasme, calambururi, proiecte, portrete în aquaforte și tot ceea ce găsea cu cale să treacă tiparului, în ajunul unei noi înjghebări teatrale.

Cartea lui Ioan Massoff este și cartea frământatei vieți scenice interbelice a teatrului particular. Destinul acestui teatru și al unuia dintre cei mai de seamă animatori ai lui sint reunite într-o reconstituire ce beneficiază și de propriile amintiri ale gazetarului I. Massoff.

Iancovescu și-a pus viața în teatru, dintr-un copleșitor sentiment al libertății. Si-a oferit teatre, cu sacrificii imense, și le-a părăsit, în plin succes, pentru idei mai îndrăznețe, a sărit de la Pirandello la cel mai în vogă autor de farse, a combinat cu rafinament ansambluri din care au răsărit mari actori, a tradus, a regizat, a scris, a făcut cronică orală a mai multor decenii de teatru, în specifica atmosferă a „Capsei“ lui Ion Barbu, Tudor Vianu, Argezi... A excelat în toate regiunile artei scenice.

Un asemenea actor e greu de așezat într-o carte. Ioan Massoff a făcut-o, cu o măsură a cuvîntului remarcabilă. I-a povestit viața, prin tot ceea ce a putut găsi în arhive și colecții lăsîndu-ne să creionăm singuri portretul sintetic. Un destin reprezentativ pentru o lume ce se duce odată cu bătrîni slujitori ai scenei; rămîn doar cîteva amintiri, între copertile unei cărți, să dea seama „că pe aici a trecut Iancovescu“...

Ionuț NICULESCU

N. BARBU :

„Antract“

Urînd regula (nescrisă) a alternației, N. Barbu a publicat, după severul și rigurosul studiu „Moment din istoria teatrului românesc“ (Editura „Eminescu“, 1978), o culegere de eseuri și articole, intitulată „Antract“. Antractul nu este, firește, rezervat teatrului; în acest „interval“ încap tot felul de subiecte, totuși, oricît de largă ar fi aria discuțiilor, antractul poartă emblema

* Editura „Eminescu“, 1979.